

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 7 2019 YULUL PADS: 49 jü 56.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

In gased yunulik läxcifal: ‚Brian R. Bishop' änotodom cedi okik – as gespik ad fonun gaseda mayulik –, das Volapük leno binon bisarik, bi „püks valik binons bisariks". Ön tef at fümo gidetom, e ba sötoy gebön vödi: „nekösömik" pla eli „bisarik". Lönäds tel binons pato küpidiks in Volapük, sevabo, das stamäds nemirik valik [1] mutons primön e finön me konsonat e [2] no dalons finön me sijidatonat (c, j, s, x, z). Noms sevärik at no komädons in natapüks*. As sek atosa tio nemögos ad lönedükön vödis bevünetik nen mitul plu u läs vemik. Pro elans di ‚Esperanto' ud ‚Ido' binos vemo kovenik: balugiko pladons vokati: „o" leni fin stamäda (ömna pla vokat votik e plä püliks votükams lotografik): ‚la aŭto' pla el „tood" obsik, u ‚progreso' pla „proged". Sevobs atosi e blebükobs osi soiki, bi voto no plu binonöv Volapük.

---

* Noms at mebons obe mekavapükis tel. Balid otas binon ‚Vorlin' (Rick Harrison, 1991), kel nu äreafon ini glömäd. ‚Vorlin' ye no labon nomi tefü sijidatonats. Logolsös eli https://conlang.fandom.com/wiki/Vorlin.

Telid binon ‚Langue bleue' – „pük bluvik" – (Léon Bollak, 1899): https://en.wikipedia.org/wiki/Bolak_language.

Ab nu hitüp ekömon lü lafatalaglöp nolüdik, e bo reidans mödikün nitedälons dö dins löliko votiks, samo dö utos, kel pasümbolon fa magod nedetik.

Kludo reidanes hitüpavakenis jönik e juitikis vipom cifal e redakan: HPhilipps

DÖ FOVANS CIFALA BALID VOLAPÜKANEFA (FIN).

Fa ‚Daniil Morozov': vicifal.

Vödem kilid pevotüköl

Volapükanes valik!

Nüm at binon *lätik*, keli redakan jünuik pübom. Saunastad oma emüton omi ad begön bäldapänsioni tefü cal oma, e pato fib logama e nevas emütons id omi ad gegivön monsinyore ledinitik: *datuval* < redakami, e pübi gaseda at. *Nüm balidfovik* opubon kludo ün yanul ela 1907 in ‚*Konstanz*'. Bonedans valik palevüdons kludo ad potön bonedasuämi, yegedis, penetis, nunodis, e r<eti>, ladetü *monsinyor ledinitik: ‚Schleyer Joh. Martin', ‚Konstanz'* len *‚Bodensee', Badän*, *‚Schottenstraße'*: 37. Pabegons leigüpo, das **leno** sedonsös somikosi redakanefe u guvanefe jünuikes, *pläamü bonedasuäm nog pelabik* pro yel u yels (igo!!) lätik(s). Guvanef e redakanef dabinons nu in ‚Konstanz'. Redakan jünuik i notodom Volapükanes valik, flenes fiedik gaseda, kels enüsedons jünu yegedis, e Volapükanes valik, kels ai epelons bonedasuämi, dani ladöfikün e begom ones, das kipedonsös i fütüro kol söl ledinitik: datuval < e Volapük löfidigädik lanäli e fiedi okas.

Söl: datuval e Volapük löfik lifonsös! Ko fied laidüpik kol mastal! Adyö!

‚GRAZ', dekul ela 1906. ‚Karl Zetter':
redakan.

(„Volapükabled lezenodik". Yel: 1906. Dekul. Pad: 1285)

Vödem kilid rigädik

Volapükanes valik!

Nüm at binom lätik, keli redakel jünuik pübom. Saunastad oma emütom omi begön bälemonami tefü cal oma e pato fib logas e nevas emütoms id omi gegivön m<on>s<inyora>le. led<initik>. datuval redakami, e pübami gaseda at. Onüm opubom sikodo in balul 1907 in Konstanz. Bonedels valik pasuflagoms sikodo potön bonedasuämi, laltügis, notedis, nunodis e. l. ladetü Msl. led. Schleyer Joh. Martin, Konstanz len Bodanlak, Badän, Schottenstraße 37. Pabegoms togo, das **leno** sedomsös somikosi ali redakef u govef jünuik, sesumü bonedasuäm nog debik plo yel u yels (sägo!!) lätik(s). Govef e redakef sibinoms nu in Konstanz. Redakel jünuik sepükom togo vpanes valik, flenes fiedik gaseda, kels eninsedoms jünu laltügis, e vpanes valik, kels eipeloms bonedasuämi, dani gudikün e begom omis, das konsefomsös i füdo söle led. datuval e volapüke pöilöföl betikälami e fiedi okas.

Söl datuval e vp löfik lifomsös! Aifiedü masal! Lädyulö!

GRAZ, balsetelul 1906. Karl Zetter,
redakel.

(*Volapükabled lezenodik*. Yel: 1906. Dekul. Pad: 1285) ■

Dis horit sienova (1).

Tiäd rigik: ‚Under the Radar' fa lautan Belgänik: ‚Frank Roger',
ini Volapük petradutöl fa: ‚Hermann Philipps'.

Äjenos in kafibötöp Litaliyänik trenastajona. Plidob oni, bi no binon tu menagik, kaf ona süperon, e binon top gudik ad küpedön voba- e teda-tävanis, vio spidons lü büsids dranik okas. Löfob ad logön atosi. Us i reidob delagasedi, keli remob lä kiosk züi gul. Sis pänsionam obik golob usio tio aldelo, klu äsevob ze gudiko eli Giancarlo: bötani.

Ün del ebo at iremob delagasedi, igolob ini kafibötöp, ibonedob eli ‚cappuccino' kösömik oba, iseidob oki lä fenät ed iprimob ad reidön, ven älielob vomi plonön, das jokoladakekili ofa inepubon.

„Kekil äseaton ebo is nilü kafabovül oba", äsagof, „e nu moon." Älülogof kusadölo eli ‚Giancarlo', kel ämufom namis ön mod säkusadöl, sagölo, das no äsuemom atosi ed no äkanom yufön ofi. Vom vifo äfidrinof kafi oka, e zuniko ämogolof.

Ven ävilob fövön reidi, äkonstatob ad süpäd obik, das leigo delagased inepubon. Dü timüls anik te älogetob. Ävestigob, va ba äfalon-la glunio. Gased ye ämoon.

„O ‚Giancarlo'! gased obik ämoikon", äsagob. „Leigo äsä kekil voma et. Diabö!, kis üfo jenon-li is?"

Bötan äkömom lü tab obik ed äsagom: „Bisarö! Ya pluna atos äjenon. Äküpoy, das dins anik süpo moon. Atos binon bisarik. No äloegob seimani nükömön e gleipön gasedi ola tabi olik beigolölo. Ols äseadols is, e täno …" No älaispikom ed äjestom nefümiko.

„Gidetol", äsagob. „id ob äloegob neki nükömön e gleipön kekili et e gasedi obik. Ab yegs no nepubons ön mod somik. Plän muton dabinön."

El Giancarlo äsiom kapo. „Baicedob, ab pläni no tuvob."

Äfidrinob kafi ed ämogolob. Lä kiosk äremob gasedi nulik ed äsludob ad reidön oni lomo. Äcedob, das us gased bo no önepubon klänöfiko. E so äbinos. Del retik äjenädon nen pats.

***

Tü del fovik äremob gasedi, ägolob lü kafibötöp ela Giancarlo, äbonedob eli ‚cappuccino' kösömik, ed äsäkob, va val änomädon.

Älülogob obi dodiko ed änoom kapo: „Liedo nö! Spikoy dö smalatifs pö notidakvisinöps in züamöp at. Kludo küpälolös tefü dins pösodik ola!"

„Enunoy-li osi polde?”

Äsiom kapo. „Sagons, das bejäfons osi. Spelob, das ofanons tifani pö midunotidun. Atos jünu ye no nog eplöpon.”

„Ba jäpan et plu prüdom-li, nü poldanef sukon omi?”

„Bedotob osi. Ya elabob säkädis adelo me tifs somik. Jäpan at binom lekäfik, bi no elogob omi. Lio plöpom-li ad dunön atosi?”

Äseadob, äslürfob kafi, ed äzilogob. Mens anik ävobons me vümanünöms u telefonöms polovik okas, man bäldilik äreidom pokabuki. Val älogoton kösömiko. Pos minuts anik ägleipob gasedi obik ed äprimob ad reidön. Too äküpälob ad noid nekösömik seimik, ed älölogob ai dönu ad küpön osi, üf bos miniludik äjenon-la.

E jenöfo bos äjenon. Bäldikan äplonom, das buk okik inepubon, du ädalogom telefonömi polavik oka; de votane ‚croissant’ imoikon. Äfümob ye, das nek ininikom ini kafibötöp, igolom bei tabs ed imosumom dinis, kelis ädesirom. Äkonstatob, das dins te nejeriks pätifons. Nek iperon telefonömi polovik u vümanünömi oka. Alutan, kel imosumom dinis et, vo no äbinom tifan kösömik.

Älülogob, vio el Giancarlo ästeifülom ad bemastikön dinädi at ed ad takedükön bäldikani, kel pianiko ävedom nesufädik. Süpo äküpob, das delagased obik ämoon. Go no äkanob kredön, das ek ikömom lü tab obik – no pelogölo –, ed ämosumom gasedi fo logs oba.

Äbinos-li späk, kel äkonleton vali, kel äpliton oni? U nelogädikan-li? U pu ek-li, kel äsevom, vio bleboy löliko neküpidik? No äkredob späkis e nog läs nelogädikanis, ab lio äkanoy-li plänön tifis at?

Äspikob lü ‚Giancarlo’ dö gased oba ed äsäkob: „Daküpedakäms binons-li is?”

Äsiom kapo. „Si! käms binons valöpo is, ab no in kafibötöp obik. Niludob, das pold ya ätikon dö atos. Klülos ye, das sumods no äfrutons onis.”

„Mutobs datuvülön dinädi at”, äsagob.

„Vipob ole plöpi”, el Giancarlo ägespikom.

Fe no äsevob, lio ökanob vobädön atosi.

***

Tü del fovik ivätälob ad golön votaseimio ad drinön kafi e reidön delagasedi, ab täno äsludob ad golön lü ‚Giancarlo’ to riskod ad pabetifön. Ömutob binön us, if ävilob datuvülön verati dö tifan klanöfik et.

VII:53:2019

Kludo äfölob kösömi obik: remön gasedi, bonedön eli ‚cappuccino’, zilogön kafibötöpi.

Jiyunans anik äbejäfofs telefonömis mödigebovik oksik, man äreidob gasedi. Dog oma nilo äfänülon göbi okik ta stulalögäd, kelos äprodon toni bisarik ritmutik.

„Adelo säkäds seimik edabinons-li?” äsäkob, ven ‚Giancarlo’ äblinom kafi.

„Jünu val enomädon”, ägespikom.

Äzilogob e vemo äküpälob. Äseitob nami sui gased, dat nek ökanon mosumön nenküpido oni. Säkäd mu patik äbinon, das no äsevob, ad kis ämutob küpälön. Lio kanoy-li logön eki nelogädik?

Ebo ifidrinob kafi obik ed ävilob reidön gasedi, ven äloegob löbunön dogi, kel äprimon ad vaulön.

„Takedö! o pul!”, dalaban doga äsagom flapilölo bäki ona. Dog ye älaivaulon äl ek nelogädik. Bos bo ifäkädükon oni, do no ilogob seimosi u seimani. Äblibob is nog dü timil, täno ye äsludob ad lüvön topi at. Äpelob pro kaf ed äsäkob ele Giancarlo: „Jenots nonik adelo-li? Nos petifon-li?”

„Nö!”, ägespikom. „Spelob, das oblebos soik.”

„Fredob, das ai nog labob gasedi obik”, äsagob. „Ab dog et äbiton klatiko.”

„Ön mod kinik-li?”

„Äbinos-li üfo fädik, das nos pätifon adelo, du man ko dog äbinon is?”

‚Giancarlo’ älülogom obi säkölo. „Kikodo cedol-li atosi?”

„No eloegol-li löikön e vaulön dogi tü tim semik?”

„Si! kludo kis-li?”

„Ba dog iküpon bosi, keli obs no äküpobs.”

„Ö!” äsagom siölo kapo. „Dogs lilons gudikumo ka obs. Bo gidetol.”

„Dogs i smeilons gudikumo ka obs. Ba älilon ud äsmeilom bosi ud eki, keli no äküpobs. Täno dog äprimon ad vaulön, e tifan nelogädik äsludom ad nepübön ed ad golön votaseimio.”

„Binos teor nitedik”, äbaicedom. „Ab blöfastab at binon boso pülik.”

„Vö! ab pu nu labob bosi, kel oyufon obi pö vestig.”

„Läbö! sevükolös obi dö atos, keli otuvol!”

***

Nos patik äjenon ün dels fovik, e vestig oba no äprogedon. Ädrinob kafi, äküpälob ad seimos miniludik, äperob gasedi oba, älogob, das i votans äbetifons. Ätefos te dinis smalik, neveütik. Alutan, kel äbinom tifan at, no änitedälom dö dins jerik. Ma utos, kelosi ililob, äbinom jäfedik valöpo in selidöps e staudöps trenastajona, ye äplöpom ad no pafanäbükön fa poldanef.

Ün del kilid tikod äsüikon pö ob. Ökanob penön bosi tifane et su diled papüra e pladön oni vü pads gaseda obik. Ba pöküpon e pöreidon. Mögiko atos ösüükon-la pubeti seimik.

Klu äpenob peneti brefik: *„No sevob, kin binol e kikodo dunol atosi, stopedolöd ye ad betifön obis, begö! Mu taobs ta atos.''*

Äslürfob kafi, e leno päsüpädob, ven delagased oba änepubon. Atna ga äfredob dö atos. Kis öjenon-li odelo? Tifan ötuvom-li peneti obik, öreidöm-li oni, ed ögeädön-li ad on ön mod seimik?

Ün del fovik äblümob – sa kaf e gased obiks. Ön mod kösömik gased änepubon to küpäl obik laidälik, ab pla on bos votik äseaton su tab. Kludo dunäd oba iplöpon. Lä kafabovül obik äbinon papürabled fronülik peplifröl. Äsäplifob oni ed älogob vödemi pepenülöl me penät töbo reidovik. Pas pos timil anik iletuvob oni:

„No tupolöd obi! No baiädob ko utos, keli cedol dö ob. Sumob te utosi, keli neodobs e keli ols kanols nelabön. Spelob, das kanol suemön atosi.”

Älöseidob ed äreidob nuni dönu. Fino äseivob bosi. Ikosükob obi ko man. If öbejäfob osi verätiko, ökanoböv-la primön spodi e datuvülön kläni tifana nelogädik at – ud okbepenami omik.

Dönu äreidob nuni at, bi ävilob tüvön modi ad fövön spodi.

„No baiädob ko utos, keli cedol dö ob”, ipenom. Lio äkanom-li sevön utosi, keli äcedob? Ävilom-li notodön, das no binom tifan? *„Sumob te utosi, keli neodobs”* iplänom. Kin üfo ätefon-li eli „obs”? Röletanis-li omik? Ud ävobom-li komitü votan? Äpladulom-li grupi u mufi? E kim äbinom-li, das äkanom cödön utosi, keli ökanobs nelabön? Plas lofön gespikis, nun at äsüükon säkis zuik. Too äsenob, das fino öprogedob.

Bo sötob nogna sedön ome peneti. Alo ökanob spetön gespiki. Atos ba öbinonöv prim spoda.

Fövot ofovon.

BAKÖPAHIPULS DE ‚ANDERNACH'.

Se *Volapükagased pro Nedänapükans*, yel: 1937, pad:23.

Dö zilif: ‚Andernach' in Rinän, kö ün tumyels vönädik äkomipoy suvo, konotil sököl dabinon:

Ven krig ädabinon dönu, e neflen inilikon lä zifil, äsludoy ad tutatakön lödanis ün göl göda balidfovik. E töbo gödaprim ikömon, e trups neflenik ägrämons ed äkripädons ta klivs skapik bela ad rivön mönis zifila. E lebüdan trupas klüliko äniludom, das elans di ‚Andernach' nog äbinons in takäd lölöfik.

Ab hipuls baköpas äbinoms ya vemo göliko se bed, ed äbakoms ziliko bodi, keli äseablinoms aldeliko menes pro janed. E süpiko balan hipulas, kel ävobom in baköp, älogom da bal fenätas rovik plödio ad logön, va övedos stom gudik. Ba ävilom i loegön sülöpikön soli, ab alo no älogom te solastralis balid, ab äküpom i in lulit numi magedas foginik, kels älöpiokripons ve belaklivs.

Ün timül ot äsuemom, das äbinons neflen, e sunädo änunedom kompenanis oka. Balan omas ärönom sunädo lü tüm, ed ätoenom sunädo tepakloki, sodas ya vemo spido lödans valik äbinons galiks, ed ägleipons vafis oksik, du num baköpahipulas votik ägoloms lü möns, ed älepladoms okis us ad taedön nefleni äniliköl. Ab no älaboms sunädo vafis lä oks; kisi ämutoms-li dunön? E süpiko tikod gudik äsüikon pö oms. Sevabo valöpo bienabäsets ädabinons. E nu äbinos vob brefüpila ad jedön donio bäsetis at. Soldats ömik ägetoms bäsetis sui kaps oksik, sodas äperoms stütädis oksik, ed ämoslifoms ini dib; ed ad vemükön nog mifäti biens ivutiköl äprimons ad stegülön soldatis valatopo, kö atos ämögon.

Mebamal tö ‚Andernach' tefü baköpahipuls.

Äluvokädölo sekü dol soldats neflenik ämorönoms pos atos. Nefleni somik no äkanoms taedön, e baköpahipuls, kels dub kom okas isavoms zifi: ‚Andernach' de päridikam, ägetoms mesedi de sifal, du heroedadun omsik pänücidon sui ston in tüm. ■

Vedolsös sapiks medü el Aisopos!

Hobubs e vabaluibs.

Pär hobubas ätiron veigömi vemo pefledöli ve länädasüt slämik. Ämutons gebön nämädi lölik okas ad müfön veigömi, ye no äplonons.

Vabaluibs veigöma älabons kaladi votik. Do blig, keli ämutons duinön, äbinon mödo fasilikum ka ut hobubas, äknirons ed ähagons pö tul alik. Hobubs pidabik, kels ätirons föfio vabi da släm dibik me nämäd valik okas, ämutons lilön plonis laodik luibas. Ed atos – äsä bo sevols – nog plu äfikulükon ones ad sufädön vobi onas

„Stilö!", hobubs fino ärorons nesufädiko. „Dö kis plonols-li so laodiko? Obs tirobs löliki fledi vetik – no ols –, ab too blebobs stiliks tefü atos."

Utans plonons vemiküno, kels sufons nemödiküno.

The Oxen and the Wheels

A pair of Oxen were drawing a heavily loaded wagon along a miry country road. They had to use all their strength to pull the wagon, but they did not complain.

The Wheels of the wagon were of a different sort. Though the task they had to do was very light compared with that of the Oxen, they creaked and groaned at every turn. The poor Oxen, pulling with all their might to draw the wagon through the deep mud, had their ears filled with the loud complaining of the Wheels. And this, you may well know, made their work so much the harder to endure.

Silence!" the Oxen cried at last, out of patience. "What have you Wheels to complain about so loudly? We are drawing all the weight, not you, and we are keeping still about it besides."

They complain most who suffer least.

Koräkots tefü gased yunulik yela: 2019:

pad: 43, set lätik: Nums at malons nümam▲ nunas → Nums at malons nümami nunas;

pad: 48: KORÄKOT TEFÜ GASED **PRILULA**. → KORÄKOT TEFÜ GASED **MAYULA**.